

КОНСОЛІДАЦІЯ КАПІТАЛУ В КОРПОРАТИВНІЙ СТРАТЕГІЇ ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.

Т.А.Нікітіна к.е.н., доц. кафедри економічної теорії
Національного університету харчових технологій

Підприємства застосовують стратегію консолідації капіталу заради досягнення максимального ефекту від своєї діяльності та отримання конкурентних переваг на ринку. Зокрема, найбільш активно використовують цю стратегію транснаціональні корпорації, при здійсненні злиттів та поглинань а також при створенні транснаціональних стратегічних альянсів. Тому актуальним є дослідження і поглиблення знань щодо застосування консолідації капіталу в корпоративній стратегії зростання підприємства.

Економічна стратегія підприємства це довгостроковий план дій, що направлено на досягнення поставлених цілей за допомогою визначених інструментів. Підприємство визначає базову корпоративну стратегію розвитку, виходячи з основних детермінант портфеля стратегій підприємства, таких як аналіз та оцінка конкурентного потенціалу підприємства, технологій якими воно володіє, макросередовища в якому діє, існуючого державного регулювання а також конкурентів, постачальників і споживачів. Базовою корпоративною стратегією розвитку може бути зростання, стабілізація або скорочення діяльності підприємства. Виходячи з обраної базової стратегії розвитку, підприємство обирає серед певних стратегічних альтернатив розвитку.

Серед різноманіття стратегічних альтернатив, при обранні у якості базової - корпоративної стратегії зростання, достатньо часто використовуються стратегії консолідації капіталу. Консолідація капіталу підприємства це процес об'єднання (злиття) капіталів суб'єктів господарювання на договірній основі або на основі права власності, з метою підвищення ефективності, максимізації прибутку компанії та посилення конкурентних переваг на ринку шляхом

створення якісно нового приросту капіталу за рахунок його перерозподілу, зміни структури та капіталізації доходів.

У широкому значенні, стратегія консолідації капіталу – це економічна стратегія підприємства, що направлена на досягнення конкурентних переваг, шляхом здійснення консолідації капіталу у різноманітних його формах. У вузькому значенні, стратегії консолідації капіталу трактуються, виходячи з певної мети та обраної форми консолідації. До таких стратегій можна віднести вертикальну та горизонтальну інтеграції, диверсифікацію, злиття і поглинання, концентрацію, стратегічні альянси та ін. В основному, стратегії консолідації капіталу застосовуються при обранні підприємством базової - корпоративної стратегії зростання.

Котлер Ф. [1, с.582-583], виділяє такі основні рівні корпоративної стратегії зростання: інтенсивне зростання, інтеграційне зростання та диверсифікаційне зростання. На кожному з зазначених рівнів застосовуються стратегії консолідації капіталу.

Також, на широке застосування стратегії консолідації капіталу вказують Томпсон А.А., та Стрікленд А.Дж. У своїй праці [2] науковці створили матрицю можливих стратегій розвитку монопрофільного підприємства. У цій матриці, серед різноманіття запропонованих стратегічних можливостей, переважають ті, що пов'язані з консолідацією капіталу у його різних формах.

Дослідження провідних форм консолідації капіталу в умовах глобалізації показало, що стратегію консолідації капіталу активно використовують найбільш успішні підприємства, особливо у розвинених країнах світу. Так, в економіках провідних країн світу спостерігається стійка тенденція консолідації виробництва та капіталу, і як наслідок, інтеграції суб'єктів господарювання. Сьогодні економічне зростання цих країн світу визначають не окремі корпорації а їх інтегровані структури, такі як транснаціональні корпорації (ТНК), транснаціональні стратегічні альянси (ТСА), транснаціональні злиття та поглинання (ЗІП) та ін.

Вибір між стратегіями ЗП та ТСА, компанії здійснюють в залежності від поставленої мети, величини витрат та рівня ризику при проведенні стратегії. Якщо головною метою є отримання переваг за рахунок синергетичного ефекту, економії на масштабі виробництва, захоплення ринку шляхом знищення або пригнічення конкурентів, то, як правило, обирають стратегію транскордонного ЗП.

Стратегія ТСА обирається, якщо компанії не зацікавлені у зміні структури власності учасників. При проведенні ТСА, рівень ризиків більш високий, ніж при здійсненні стратегії ЗП. Це відбувається через те, що по – перше, учасники ТСА юридично більш самостійні ніж при ЗП. По – друге, проекти ТСА мають переважно інноваційну направленість. По – третє, успіх альянсу, у великій мірі, залежить від координації всіх дій учасників та від ступеню довіри один до одного. Стратегічні альянси мають більш високі трансакційні витрати і менші інвестиції, ніж злиття і поглинання.

При здійсненні ЗП, досягається отримання більш швидких результатів і більшої віддачі в довгостроковій перспективі, ніж при створенні альянсів. Але, в ТСА первісні витрати нижчі, ніж при ЗП. Отже, транснаціональні стратегічні альянси та злиття і поглинання є взаємодоповнюючими конкурентними стратегіями транснаціональних корпорацій, і вибір на користь однієї з них здійснюється на основі обраної єдиної ефективної глобальної корпоративної стратегії. ТНК створюють ТСА та ЗП за для підвищення своєї прибутковості, ефективності діяльності і, в кінцевому рахунку, конкурентоспроможності на світовому ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Котлер Ф. Основы маркетинга: Пер. С англ./общ. ред. и вступ. сл. Е.М.Пеньковой. –М.: Прогресс, 1990. – 736с.
2. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегический менеджмент. Искусство разработки и реализации стратегии./Пер. с англ.; Под ред. Л.Г.Зайцева, М.И. Соколовой. –М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1998ю -578с.